

1993-11-25 INSTRUKCJA EPISKOPATU POLSKI O OBRZĘDACH BŁOGOSŁAWIEŃSTW

Konferencja Episkopatu Polski przekazuje duchowieństwu i wiernym 'Obrzędy błogosławieństw' odnowione według wskazań Soboru Watykańskiego II.

Księga ta stawia przed duchowieństwem nowe zadania. Trzeba je podjąć z przekonaniem, że dobre sprawowanie liturgii błogosławieństw w różnych zdarzeniach życia doczesnego, będzie dla wiernych okazją do chwaleń Boga i wypraszenia łask.

Wprowadzenie teologiczne i pastoralne do księgi 'Obrzędy błogosławieństw' zawiera ogólny zarys teologii błogosławieństw oraz szczegółowe przepisy o ich sprawowaniu. Dlatego to Wprowadzenie powinno być dokładnie przestudiowane przez alumnów w czasie studiów seminaryjnych. Natomiast duchowieństwo powinno się z nim zapoznać na specjalnych kursach duszpasterskich lub na konferencjach dekanalnych. Należy również przestudiować całą zawartość księgi.

Znaczenie i doniosłość błogosławieństw, które przede wszystkim wysławiają Boga a także uświęcają ludzi w różnych okolicznościach ich życia, należy wyjaśniać wiernym w środkach społecznego przekazu, w ramach niedzielnych kazań i w nauczaniu katechetycznym oraz podczas samych obrzędów, aby mogli świadomie, czynnie i owocnie uczestniczyć w sprawowaniu błogosławieństw.

Ponieważ formularze błogosławieństw przewidują zwykle różne elementy do wyboru, każde sprawowanie błogosławieństw powinno być starannie przygotowane. Należy dokonać przewidzianego wyboru czytań i śpiewów, wyznaczyć ich wykonawców i sprawdzić ich przygotowanie.

Przy uroczystych błogosławieństwach należy wybrać pieśni dobrze znane miejscowej wspólnotcie i dostosowane do treści błogosławieństwa. Można wykorzystywać hymny z Liturgii Godzin, których treść odpowiada okolicznościom. Ich wykonanie należy starannie przygotować.

Wskazane jest, aby uroczyste błogosławieństwa dotyczące całej wspólnoty (np.: błogosławieństwo dzwonów, chrzcielnicy, stacji Drogi Krzyżowej, nowego klasztoru) poprzedzić nabożeństwami, w czasie których można przygotować wspólnotę do godnego przeżycia obrzędu.

Należy wiernie zachować zasady dotyczące szafarza, miejsca i formy błogosławieństw:

Wszystkie błogosławieństwa związane z Mszą św. sprawuje biskup albo kapłan. Podobnie biskupowi lub kapłanowi są zastrzeżone błogosławieństwa, które przeznaczają jakąś rzecz do kultu Bożego. W innych błogosławieństwach kapłana może zastąpić diakon lub wierny świecki, odpowiednio przygotowany i upoważniony przez Ordynariusza miejscowego.

W świątyniach powinni udzielać błogosławieństw kapłani lub diakoni. Na mocy starożytnego zwyczaju, pokarmy na stół wielkanocny mogą błogosławić akolici i lektorzy.

Poza miejscami świętymi, te błogosławieństwa, w których przewidziano możliwość sprawowania ich przez świeckich, mogą sprawować upoważnieni przez miejscowego Ordynariusza zakonnicy, katecheci i wierni świeccy. Zawsze, gdy jest obecny kapłan lub diakon, do niego należy przewodniczenie obrzędowi. Jeżeli obrzędowi przewodniczy akolita lub lektor, używa formuł przewidzianych dla świeckich, a nie dla kapłana lub diakona.

Rodzice zawsze mogą udzielać błogosławieństwa swoim dzieciom w domach rodzinnych.

Błogosławieństw w imieniu Kościoła można udzielać katolikom, katechumenom, a nawet, jeżeli nie ma zakazu Kościoła, również niekatolikom (K.P.K., kan.1170).Gdy błogosławieństwa mają być sprawowane wspólnie z braćmi odłączonymi, należy przestrzegać norm wydanych przez Ordynariusza miejscowego.

Wiele błogosławieństw podano w kilku formach: w czasie Mszy św. lub poza Mszą św., w formie dłuższej lub krótszej. Szafarz, w porozumieniu z uczestnikami błogosławieństwa,

powinien wybrać formę dostosowaną do okoliczności.

Księga 'Obrzędy błogosławieństw' przewiduje możliwość łączenia kilku błogosławieństw, a także możliwość wykorzystywania elementów poszczególnych błogosławieństw w innych okolicznościach, np.: w czasie dorocznego błogosławieństwa domów można zastosować modlitwy zawarte w obrzędach błogosławieństwa seminarium, szkoły, biblioteki i podobnych instytucji społecznych. Wymaga to niewątpliwie dobrej znajomości tych tekstów ze strony szafarza.

'Obrzędy błogosławieństw' bardzo często polecają w modlitwie wspólnej uwzględnić charakter okresu liturgicznego oraz inne 'szczególne okoliczności', np.: w czasie błogosławieństwa rodziny wypada uwzględnić chorobę albo nieobecność kogoś z członków rodziny związaną z trudnym zadaniem itp. W dodatkowych wezwaniach należy uwzględnić styl całej modlitwy wspólnej i wymagania poprawności językowej. Dlatego w ramach studiów seminaryjnych należy przeprowadzić ćwiczenia w formułowaniu dodatkowych prośb związanych z różnymi okolicznościami.

Warto również zwrócić uwagę na możliwość adaptacji, np. we Wprowadzeniu do Obrzędów błogosławieństwa przy stole wyraźnie powiedziano, że proponowane schematy, teksty i formuły stanowią pomoc z jakiej mogą korzystać rodziny i wspólnoty przy układaniu własnych modlitw przy stole. Wiele zgromadzeń polskich już od czasów Soboru ma krótkie modlitwy przy stole, dostosowane do okresów roku liturgicznego. Mogą je zachować lub dodać nowe elementy.

Kapłani i diakoni przewodniczą obrzędom błogosławieństw ubrani w albę i stułę, lub sutannę, komżę i stułę. W czasie uroczystych błogosławieństw można użyć kapy. Akolici i lektorzy wkładają albę lub komżę. Członkowie Zgromadzeń zakonnych, nie będący kapłanami ani diakonami, przy sprawowaniu błogosławieństw wkładają albę lub komżę. Wierni świeccy zachowują strój ustalony przez Ordynariusza miejscowego.

Zwraca się uwagę na nr 27 Wprowadzenia, który zakazuje błogosławienia rzeczy i miejsc samym znakiem krzyża, bez odczytania słowa Bożego lub odmówienia odpowiedniej modlitwy.

Przypominamy prawdę zawartą w Konstytucji o liturgii, art. 61:

'Liturgia sakramentów i sakramentaliów sprawia, że prawie każde wydarzenie życia odpowiednio usposobionych wiernych zostaje uświęcone przez łaskę wypływającą z paschalnego misterium Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa, z którego czerpią moc wszystkie sakramenty i sakramentalia; w ten sposób niemal każde godziwe użycie rzeczy materialnych może zostać skierowane do uświęcenia człowieka i uwielbienia Boga'.

+ Tadeusz Rybak Biskup Legnicki, Przewodniczący Komisji Ep. P d.s. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego + Józef Kardynał Glemp Prymas Polski, Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski